

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurea si Sambet'a, F'óiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu séu 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 76.

Brasiovu, 26. Septembre 1863.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Brasiovu, 4. Oct. Diu'a onomastica a Mai. Sale c. r. apostolice, inaltiatului nostru Imperatu si Mare Principe Franciscu Josifu I. fú celebrata si serbata aici cu unu cultu besericescu solenelu in beseric'a rom.-cat., unde la 10 óre concusera auctoritate locale, statulu militarescu si preotiescu si tenerimea gimnasiale si normale cu corpurele profesoresci si si unira rogatiunile pentru indelung'a viétia si deplin'a sanetate a Mai. Sale imperatului, a inaltei sale familii si intregi case Domnitórie; ear' in finea misci decantate se cantà innulu poporalu.

Recrutati'a cu referati'a la romanii transilvani.

(Urmare din Nr. tr.)

Pe la a. 1848 se desfintiaru regimentele romanesci confiniare dintr'odata cu cele secuiesci. Cititorii nostrii mai vechi isi voru aduce aminte, ce murmuru cumplitu strabatea pe atunci din aceleasi la audiulu nostru, cu ce mania si intristare au priimitu locuitorii din regimentele romanesci acea scire, pe care densii o tienea de fatala si rusinatóre totuodata. Cercetati si veti aflá, ca se mai afla si pana astadi unu mare numeru dintre fostii granitari, carii anca tot mai intréba cu machnitiune, ca pentruce le au luat armele. Ci sarmanii, ei anca nici pana astadi nu viséza de memorialulu lui Bedeus, care anca dela 1849 pregatea mintile si inimile noiloru ministrii de pe atunci pentru acésta; ei nu sciu ca tocma unii cá aceia, caroru le place a infera pe romani de poltroni, dorescu cá de s'ar potea, nici unu romanu se nu se mai afle in regimentele austriace din Ardealu. Intr'aceea iertati si de acésta oserbatiune, ca ea anca nu are loculu aici. Destulu atata, ca au fostu timpuri cá acelea, intru care romanii nu numai nu fugea de arme, ci anca le cerea si le cautá. Ce e dreptu, noi aduseramu esemple prea puçine pentrucá se ne prop-timu si constatamu acésta asertiune a nóstra; noi nu intraramu prin istoria pana pe la Joanu Corvinu pe patru sute ani indereptu; noi nu repetiramu nici minunile de bravura militara facute de regimentele romanesci ardelene in resbóiele cu prusianii, cu turcii si cu frantiosii si coprinse tóte pre largu in protocólele si in poruncile de di ale acelu regiminte; noi nu memorarum nici macaru atata, ca caus'a principala a revolutiunii lui Hora, Closca si Crisianu din a. 1784 a fostu, pentruca romanii toti cerea arme si se rogaseru cá se fia militarisati preste totu; acestea inse tóte aru cere unu volumu intregu de 40—50 cóle tiparite, prin urmare ele n'au locu intr'unu articulu de diurnalu, scopulu caruia este numai a respinge in scurtu calumniile momentane, pana candu istori'a isi va intrá si ea órecandu in dreptulu séu de judecatóre apriga si ne-partinitóre.

Din siese regimente care si tragu contingentele loru din Ardealu trei sunt mai intregi romanesci, eara trei in partea loru preponderanta consta earasi totu din romani; preste acést'a mai sunt si alte trupe de armata, in care vei aflá destui romani.

Si cu tóte acestea romanii totu se ferescu de portarea armeloru; pentruca au nu ati vedutu voi listele

cele lungi de citatiuni, in care earasi partea mai mare sunt totu romani? —

Déca legile si ordonantiele esceptionale de presa sub care mai stamu pana in óra de façia, nearu iertá cá se damu unu respunsu dupa a nóstra convictiune, noi amu indestula bucurosu asteptarea cititoriloru; asié inse vomu fi constrinsi a lasa in grij'a cititorulu cá se mai cercetese si densulu adeverulu pe urm'a celoru aieptate de noi.

Este prea adeveratu, cumuca romanii marginasi cu Principatele romanesci se ferescu mai preste totu de portarea armeloru in calitate de ostasi; este inse tocma pre atata de adeveratu, ca la acei locuitori cunoscuti sub numeri diferite, de mocani, moroieni, tiutiueni, margineni s. a. s. a. nu e nici decumu poltronari'a care i face cá se fuga de recrutati'a, pentruca de altumintrea nici o parte a locuitoriloru tierii nu scie se manúesca mai bine pusc'a si pistolulu decatu acei munteni; ci pe acolo sunt cu totulu alte impregiurari economice si familiare constringetóre cá familiile se si pastrese pre catu numai se póte pe barbatii cei mai tari si mai sanatosi in mediuloculu loru. Acele impregiurari unice in felulu loru se potu si nu se voru potea cunosce in veci dela més'a cutaroru redactiuni séu din cancelariile administrative ale tierii ci numai la façi'a loculu, prin cercetare nemediilocita.

Locuitorii muntiloru carii ne despartu de Principatele romanesci giuru impregiuru, pórtá precumu prea bine se scie, economi'a de campu séu fórté puçina séu nicidecumu; dincontra inse economi'a loru de vite cornute, copitate si lanóse si comerciulu ce facu ei cu produptele crude provenitóre dela acelu ramu de economi'a, intrecede departe pe tóte celalalte ramuri ale economiei transilvane, eara comerciulu loru e singurulu activu alu tierii Ardealulu, din care curgu multe milióne in tíera si din acelea in vistieri'a statulu si fara care comerciulu — bine se ve insemnati — industri'a orasieloru sasesci nu ar potea se subsiste nici unu diu-metate anu. Acela care nu crede acésta, se cerce si se inchida bine tóte pasurile pe 6—7 luni de díle. Pentrucá se porti o asemenea economi'a si unu comerciulu cá celu susu atinsu, se ceru braçie multe, venóse si curagióse, care la trebuintia se se scie folosi si de arme. Au nu scie o lume, cumuca viéti'a asiá numitiloru ciobani este numai o lupta intinsa, cu elementele, cu férale rapitóre si cu hotii atatu in munti si pe campiile danubiane, catu si mai vertosu in Bulgari'a si in Dobrogea, intru atata, catu loru nici odata nu le potu lipsi pe lenga canii cei mai lotrii*) puscele si pistólele cele mai credintióse, din cauza ca prea adeseori ei sunt espusi la cele mai mari pericole cu tóta starea si avera loru, candu apoi ei isi sunt politianii, gendarmii si dorobantii impregiurulu averii familiare. Acesti ómeni adica isi au in Ardealu numai cas'a si famili'a, incolo tóta starea loru se afla in alta tíera. Intre asemenea impregiurari cui se incrédiá tatalu familiei mai cu sigurantia averea sa decatu filoru si celoru mai credintiosi dintre sierbitorii seí.

*) Lotru, lótra cá adjectivu se díce despre canii de la oi si dela economiile tieranesci.

In timpul din urma organele guvernului au recunoscutu in catuva si ele adeverurile acestea, au vedutu adica, cumuca romanii marginasi facu statului folosu multu mai mare prin economi'a si comerciulu loru, decatu déca feciorii loru aru fi tienuti sub arme prin garnisóne; de aceea la o parte din ei li s'a datu voia a'si rescumpara contingentulu anualu de recruti cu sume de bani.

Si totusi, cu tóte acestea greutati si lupte de viétia la care sunt supusi romanii marginasi statulu totu scóte pe fiacare anu anca si cate unu numeru insemnatoru de recruti din acea populatiune si ii scóte cu multu mai usioru decatu pe la alte tienuturi marginasie ale monarchiei. Intrebe oricine de esemplu, cumu decurge recrutati'a in Austri'a de susu de catra Bavari'a, in Dalmati'a dealungulu marii adriatice si in partile italiene preste totu, apoi numai se'si bage cumu se díce romanesce pumnulu in gura. De ca teori in acele tieri fugarii nu sunt persecutati prin bratie armate pana in teritoriulu strainu. Ore inse de ce se mergemu noi dupa esemple in tieri asié departate. Ean cautati in Se-cuime de catra Moldova, cati recruti nu lipsescu . . .

(Va urma.)

Comisiunea centrala in tier'a Oltului.

In 2. Septembrie a. c. vediuramu reprezentanti'a tierii Oltului — earasi adunata. Siedinti'a o deschise Ilustritatea Sa D. capitanu supremu prin o cuventare plina de spiritu si acomodata giurstariloru, in care pre lenga alte justificá mesu-rele octroiata de inaltele locuri, si aratá necesitatea edarei unei asemenea instructiuni, cumu e aceea, pre basea carei se alésa acésta comisiune. Dupa acestea se ceti decretulu, cu care se tramisa susu-atins'a instructiune provisoria, da care D. notariu supremu districtuale Sp. Fetti propune, ca instructiunea se se primésca in principiu, dara se se faca si o representatiune la locurile mai nalte in privinti'a unor puncte din ea, asia d. e. aru fi delaturarea proportiunei de acumu de membrii intre deosebitele clase reprezentate; se se iea de base darea drépta ce o platesce fiacare clasa, de órece reprezentanti'a comunale nu e in proportiune drépta cu reprezentanti'a proprietatii mari si mai mari; clerurile nu'su prin reprezentantii loru reprezentate precumu e negociulu si industri'a scl. Dupa mai multe debateri conchide comisiunea se nu se faca neei o representatia, ci se se iea numai la cunoscintia si urmare! — Fia-ne iertatu a ne alatura, inse noi cei ce nu furamu de fačia la parerea D. Fetti, ca nime nu are cause mai multe decatu Romanulu de a dori o puçina schimbare in instructiunea acésta de alegere si acésta mai alesu de aceea, caci facuramu durerós'a observare, ca prin comitate pretutindinea Romanii sunt fórte reu reprezentati in comisiunile centrale fačia cu celelalte nationalitati si mai alesu cu elementulu magiaru, se luamu d. e. chiaru districtulu Fogarasiului si vomu vedé, ca precandu abia preste 30 proprietari mari — intre cari numeramu si comunele ce platescu contributiune drépta pentru averile comunale preste 25 fl. — au 10 reprezentanti, o populatiune preste 60,000 suflete are abia 15; precandu unu negociu si o industria asia marginita, ca a tietii Fogarasiului totu e reprezentata prin 2 individi, clerurile numeróse nu'su reprezentate de locu scl. — Se ceti mai incolo respunsulu in cancelarie aulice transilvane la representatiunea districtului in privinti'a LIMBEI ROMANE de oficiósa in tier'a Oltului, in care intre altele sta, ca de órece comisiunea centrala de mai inainte e desfiintiata se potu privi si conclusele ei de nemicite si ca inaltu aceeasi chiaru din acésta cauza nu póte intari conclusulu comitetului desfiintiatu, ci lasa pre comitetul de acumu, cá se decida in privinti'a limbéi oficióse in districtu — la care altumintrea e indreptatitu si prin instructiune. Dupa nisce debateri mai indelungate s'a decisu la propunerea Dlui asesoru districtuale, ca comitetulu nu privesce conclusele comisiunei centrale desfiintiata de nemicite, de órece acela au fostu intaritu de inaltele locuri, si ca prin urmare conclusulu de atunci, prin care limb'a romana sau dechiaratu de oficiósa in districtulu Fogarasiului remane in vigóre. Numai unu singuru individu in intrég'a comisiune se afla nemultumitu cu conclusulu acest'a afirmandu, ca in inaltulu decretu, dupa cumu vrea elu selu intieléga — sta, ca tóte conclusele comisiunei desfiintiata se privescu de nemicite, si candu díce elu acést'a se provóca la cuventulu din decretu „tekinthetók“, pre care'lu traduce cu „se privescu“; eara noi credemu, ca totu omulu, care cunósce limb'a ma-

giara 'lu va traduce cu „se potu privi“ si chiaru asia 'lu intielésa si comisiunea intréga cu toti membrii magiari din ea, afara de Domnulu pomenitu (care?). Elu pofti cá sei intre si observarea in protocolu ceea ce se intemplá. Domnulu acesta, de natiune magiaru, erá pana in dílele trecute asesoru districtuale la noi, candu apoi in urm'a óresicaroru diferentie fú transferatu de in. reg. guvernulu in comitatulu vecinu alu Albei. Dupa acestea mai cetinduse si alte ordinatiuni si decrete, si fiindu tempulu inaintatu la 3 óre dupa prandiu, se inchise siedinti'a pentru aceea di.

Se mai tienura afara de acésta anca trei siedintie. Ordinatiunile si decretele ce mai erau se cetira tóte, precumu de e. o ordinatiune, ce cerea dela comisiunea centrala formularea unui proiectu pentru conservarea averiloru comunali si pentru regularea comuneloru. Comisiunea 'si facú datori'a si in privinti'a acésta formulandusi proiectulu. Prin cetirea unui decretu edatu de Domnulu Haupt, consiliariu de locotiintia in disponibilitate si tramisu din partea in. reg. guvernulu, cá comisariu guverniale pentru regularea opidului Fogarasiu, veni si caus'a opidului acestuia pe tapetu. Comitetulu dechiaru, ca in. reg. guvernulu prin mesurile sale intrebuintiate, ignorandu cu totulu oficiolatu districtuale si casandu oficiulu tractuale alu Fogarasiului, vatama dea dreptulu autonomi'a districtului si decise, cá se se faca o representatia catra in. cancelari'a aulica transilvana in caus'a acést'a. Representati'a se facú de Domnulu vice-capitanu Codru Dragosianulu si cu puçine modificatiuni se primi de comisiune. Dupa acestea venira mesurile ce servescu spre imbunatatirea starii materiale a tierii Oltului, despre cari vomu vorbi in numerulu viitoriu.

(Va urma.)

Adunarea comitetului din Solnocu.

Desiu, 26. Sept. 1862. Pe la $\frac{1}{2}$ 11 óre desehidenduse a dóu'a siedintia. D. administratoru predá proieptulu de representatiune al contelui Teleki spre pertraptare, la care din partea reprezentantiloru comunali au respunsu Dnulu protopopu Joanu Popp prin o alta declaratiune scrisa in limb'a romana si subscrisa de 16 reprezentanti comunali in intielesulu acela, „cumuca dupa ce artielu XII din 1791 da dreptu toturoru nobililoru de a luá parte la congregatiunile marcale, asiá ad analogiam aceluia aru fi acumu indreptatiti toti contribuentii; — dupa ce inse o astufeliu de adunare e imposibila pentru una consultare matura, prin aceasta se adeveresce necesitatea unui comitetu; — eara dupa ce art. II. din 1848 au fostu adusu pentru adunarea ad hoc si art. I. nu e in valóre pentru Transilvani'a, nu remane alta decatu a primi instructiunea, si aceasta a o privi de lege provisoria pana la dieta, pe lenga care ei cu provocare la propunerea adusa de catra D. Lemény si remanu, — prin urmare ei nu se potu invoí cu cele aduse inainte, si díse in contra competintiei legale a comitetului; — intru aceea prin enuncierea D. administratoru se decise, cá representatiunea magiara se se sustérna Mai. Sale; lenga care se alaturara toti magiarii afara de romani.

La propunerea D. Popp incepú a fi consultarea mai interesanta; — D. conte Teleki dupa enuncierea asupra representatiunei, intrebuintiá tóte argumentele si tóta maiestri'a oratorica, de a convinge pre romani ca, ei romaniloru, la cea d'antaia dieta le voru plini dorintiele, numai sesi retraga declaratiunile predate si subscribe; — unii aretara cu indestulire imbucuratóre chiaru si insciintiarea telegrafica a lui „Kolov. Közl.“ sosita dela Deva, cumuca romanii au fostu de un'a opiniune cu magiarii, inse romanii stara neclatiti pe lenga pasiulu facutu, si asiá totu cu asemenea maioritate se enuncia ca acele declaratiuni se nu se sustérna mai in susu, — póte ca maioritatea nu au cugetatu la aceea, ca acele totusi se voru tramite in susu cá votulu minoritatii. Inainte de enunciere inse respunse pariatele Gavrilu Buzura contelui T., ca densulu legile din 1848 nu le recunósce de a fi in valóre, si nu le priimezce, fiindu facute despre noi, fara noi.

Dupa aceasta maioritatea se dechiará a nu luá parte la nici o pertraptare ulterióra, pana nu va sosi decisiunea inalta asupra representatiunei, — dupa care sesiunea se inchise, — pana candu? si óre medularii ce au priimitu odata alegerea, se voru slobozi totusi la pertraptarea lucruriloru, de se va conchiamá iarú comitetulu, séu se voru retrage de totu? — aceasta au remasu neresolvate. —

Decurgerea sesiunei a fostu cu cumpatu, s'aru puté in óre catuva asemenea si cu unu prohodu, la care afara de preotu, de abia mai cetescu séu canta ceva si altii.

Starea D. conte Teleki faci'a cu reprezentantii comunali romani au fostu mai delicata si nefavoritória, de órece acelu

conducatoriu si parlamentariu faimosu nu siau gasitu contrariulu, care sei infranga cu motive si cu gur'a proieptulu in care ei nu s'au invoitu. —

Aceasta impregiurare inse 'si are caus'a s'a, si daca au tacutu si aceia romani, cari putea se susutiena o lupt'a si cu gur'a, din aceasta s'au pututu convinge fratii magiari, ca romani satui de dispute si vorbe ghidalióre, tacu si facu; ei puçini cati sunt, tienu neclatitu cu totii la olalta, ei nu se abatu façia cu o majoritate tripla dela calea croita la adunarea din Sabiiu, — nu recunoscule legile din 1848, facute despre ei, fara ei, — ei voiescu o dieta in Transilvani'a mai anteiu spre a li se inarticulá nationalitatea politica, si numai dupa aceea a stá in discursu si vorbe despre alte cerintie, si referintie. — Acestea le socotescu romanii a le mediuloci mai lesne prin instructiunea provisorie, care o privescu, cá malum necessarium, — cá o dispusetiune inalta purçesa din dreptulu competitoriu alu Domnitoriului, — nefiindu alta lege apta, de a se puté aduná la vreunu comitetu, — pentru acea romanii o si priimescu de lege numai pana la diet'a. — Din pasiulu acesta inse nu judecati, ca romanii tesaurulu tierii, legile fundamentale aru vré vreodata a le inschimbá cu patente, si legi octroiate; — dara nici acea se nu cugetati, ca dóra promisiunile cele góle aru avé inaintea nóstra vreo valóre, vreunu pretiu. — Confidintia se póte mediuloci numai prin fapte. Proieptulu maioritatii dietali din Pesteá din a. tr. nu póte multiami pre nici o natiune, celu puçinu pre romani, nu, — deci inarticularea nationalitatii poltice romane la noi acasa — intre marginile Transilvaniei, — si aducerea in viétia a drepturilor politice-nationale pre bas'a egalitatii nationale ne póte singuru mediuloci o cointielegere! Auditi?! vorb'a multa e seracia!!!

Unu martoru oculatu.

Muresiu Osiorheiu, 29. Sept. In veaculu civilizatiunei! Eri desu de deminétia, candu israelitii se inchina la anulu nou intrá unu calfa beatu in sinagoga si 'si cerú focu se 'si aprinda cigar'a, si fiindca 'lu carara evreii afara elu sparse ferestrele sinagogei si o tuli la fuga; evreii 'lu prinsera si batura si sangeratu ilu tereia la sinagoga legandulu cu manele in spate. De aci se duse in spitalu. Indata se lati faim'a, ca evreii au restignitu unu crestinu si au scosu sange spre alu intrebui la cultulu lor. Pela amédie se afla o mare multime de poporu adunata la cas'a magistratului injurandu pe evrei si batjocurendu pe magistratu cu amenintari, ca vor stinge toti evreii. Rabinulu cu alti israeliti tocma se aflá in magistratu pentru spartulu ferestreloru si numai supt aperamentulu gendarmiloru cutediara a merge a casa. Séra la 7 óre se aflara inaintea sinagogei cá la o mie profesionisti, sparsera usile si ferestrele si sfermara tot ce aflara acolo ne crestandu pe gendarmi. Asia se alarmá garnisón'a, care veni si curati strad'a de omeni, prinse pe multi si i duse la cas'a magistratului. Turbarea era inficosiata, ca ce pe candu garnisón'a alungá omenii de pe o strada, estia spargea la antistele evreu ferestrele.

„S. B.“ continua, ca in 30 earasi se repetira tumulte si se depradá totu, ce mai remasese in sinagoga, lada fedERICA o sparsera, rupsera tablele lui Moise, fesnice, ferestre, usi altaru si totu, de ee dara, le dunicara si nimicira. Evreii abia scapara cu fuga din orasiu, si cei ce se intelنيا pe strade fura palmuiti, aruncati cu petre si goniti. Indesiertu fura si placatele magistratului afisiate, ca si batea jocu de ele si le rupsera diosu. Nóptea intrá patrolarea militiei la midiulocu, cu tóte acestea totu se bombardara casele evreesi, si depusulu spirituosu alu unuia deveni tabula rasa; in piatia se incercara a sparge o porta si granarele protei rom. cat. fura sparte si depradate, si fermara ferestrele si la cancelari'a militara si comanda de asentare. Comand'a de piatia dara in sciintia pe magistratu, ca ea va intrebuintia arm'a in contra escendentiloru, ceea ce se impartasi si poporului. De odata se întemplara cravale de acestea in contra evreiloru si pe sate, in Akosfalva, Bonyha. —

In Bucovin'a cetimu, ca scól'a reala, cá superióra, se va deschide anca in Oct.; si ca la petitiunea preotimei gr.-or. a esitu o resolutiune dela locurile mai inalte, cá pretiloru pe sate se li se mai imbuneze salariulu cu cate 150 fl., cu totu cate 450 pe anu, ear cei de prin locuri montóse voru priimi cate 600 fl. Ear' ce privescu la adause decenale pentru acéstea se se petitioneze prin consistoriu, si déca acesta dupa merite va recomanda, se voru da si decenale de 100 pana la 200 fiorini.

Chronica esterna.

O depesia telegrafica din 2. Oct. anuncia, ca princes'a (mirés'a) Pii'a s'a rogatu de agratiarea celoru, ce luara parte la evenimentele din urma (garibaldiane) si ca i s'a ascultat rogarea. — „Botschafter“ mai aduce o scire din Italia, cumca Victoru Emanuelu ar fi si suscrisu decretulu in 28. Sept., care amnestiséza pe Garibaldi si soçi.

TIER'A ROMANÉSCA. Din Vien'a se scrie la „Ung. Nachrichten“ cu datu 28. Sept., cumca agitatiunile partiteloru din tiéra totu crescú mereu si principele Cusa devine totu mai urgisitu atatu inaintea boieriloru, catu si inaintea partitei actiunei, ad. a liberaliloru; si se pare, cá cumu s'aru poté prognostica nu fara securitate, cumca gubernarea lui nu va tiené indelungatu. Deaici apoi vine la Pr. Bibescu, care ar fi venitu din Parisu in caus'a familiei si cercetandu pe Domnulu, esta l'ar fi tienutu se antisiambreze 1/2 óre si apoi 'lu primi cu vorbele: Imi pare bine, cati mai cercetezi odata patri'a; Vei calatori earasi in scurtu? La acestea scornituri opunemu acumu vorbele cele parintesci ale M. Sale Domnului, care le adresa catra comersantii Craioveni, candu fura in audientia in 16. Sept. si care suna asia:

„Domniloru!

Sunt patru ani de candu pati'a m'a chiamatu in capulu ei; tote ministerele cate amu avutu de atunci si pana astadi au intempinatú mari greutati in exercitiulu camerii lor, amu bagatu de séma inse, ca in tiér'a nóstra, toti se uita la Domnu pentru tóte lucrurile; de gresiescu unu sub-prefectu, Domnul e vinovatu; de nu ploa, Domnulu e vinovatu; intr'unu cuventu, binele si reulu sunt de o potriava aruncate asupra Domnului, si numai asupra Domnului; pentru acestu cuventu eu m'am otaritu, fara a atinge catusi de puçinu legile si datinele de astadi ale tierii, m'am otaritu a me ocupa impreuna cu ministrii mei, de carmuirea tierii, intr'unu chipu cu totulu activu; pentru care, ve rogu pe toti, si cá Domnu, si cá Romani, cá ori de cate ori veti avé vreo nevoie, se veniti la mine, si ve voiu priimi cá unu parinte; unu lucru inse, ve rogu: cá la tóte plangerile Domniei vóstre se nu fiti povatiuiti de catu de spiritulu de dreptate si de adeveru.“

Reform'a reflecta aici urmatórele fórtie intieptiescu:

„Aplaudendu din tot sufletulu nostru asemenea nobile si patriotice cuvinte ale suveranului tierii, suntemu incredintiati ca toti Romanii cei buni se voru patrunde de adeveratulu loru intielesu, si fiacare, in sfer'a ce ocupa si dupa puterile sale, va lucrá in interesulu patriei, care e interesulu fiacaruia din noi; numai candu ne vomu patrunde fiacare de simtimentulu drepturiloru si datoriiiloru nóstre, numai atunci vomu poté efectué binele comunu, si impedicá reulu; pana candu dar' nu vomu invatia a ne cunósce si a ne implini drepturile si datoriile, pana candu nu vomu sci a voi si a lucrá prin noi insine, a nu accept'a totulu dela guvernulu, vomu remané totu in starea in care ne aflamu; caci orice reu séu ori-ce bine ar veni peste tiéra si peste noi, nu'lu putemu datori de catu noa, si numai noa.

Se invatiamu dar' a voi cu otarire si a trai prin noi insine, ear nu totu prin altii, caci numai astufeliu ne vom poté numi natiune; numai astufeliu vomu poté fi nisce cetatieni adeverati, ear nu nisce supusi umiliti. cari asteapta totulu dela guvernulu, precum sclavulu asteapta totulu dela stapanulu seu.“

— In adever, ca partit'a boierésca retrograda nu'l iubescu, pe Domnulu, tocma pentru ca nulu pote trage cu totulu in partea sa, ear' partit'a liberala anca nu e multumita cu energia Domnitoriului dovedita pana acumu, si cine siede intre dóue scaune lesne remane diosu; inse unu Domnitoriu constitutionalu pote desfasiura energia catu de mare, candu e ajutatu de natiune si indreptatitu de lege; — ear' candu se afla strimtoratu de o parte si de alta neajutatu cu destula energia, atunci temporisarea pe lenga o severa esecutare a dreptatii e o apucatura solomonica. — Le mai place strainiloru a respandi in lume, ca Moldovenii se caiescu fórtie pentru facut'a unire si ca o multime de antiunionisti ar fi si facutu in secretu o petitiune catra poterile garante, cerendu a se strica unirea, ceea ce s'a manifestatu in 28. Aug. de catra o multime de antiunionisti in Jasi, fiinduca se concentréza tóte numai la Bucuresci, d. e. si scól'a militara. Dar' acesti antagonisci sunt numai ciocoi, evreii si lipovenii, carii facura acésta manifestatiune, apoi dela dusimani n'are nime a spera bine de catu reu. Patriotii cei adeverati din contra se bucura tocma pentru centralisarea poteriloru, fara care nici unu statu nu póte ajunge puternicu si securu de lovituri. Acésta o dovedescu acumu si incordarile diurnalistoru, din cari se vede,

ca romanii devenira acumu la maturitatea cea de multu dorita, de asi emancipa si uni chiaru si biserica suptu unu singuru Patriarcu romanescu, lepadanduse de suprematia grecesca si a patriarcului Constantinopolitanu. O dorintia acésta generala! Numai de s'ar efeptua. Eata ce scrie si Reform'a despre acésta:

„Fratiloru! Daca positi'a Bucuresciloru*) este avantaioasa pentru Romani'a asia precumu este Rom'a pentru Itali'a, atunci nu trebuie se numeramu pretiulu caselor a catorva individi, nici cartirile jidanilor din Jasi; ei trebuie se atientamu ochii si inim'a; si se ne punemu sufletulu si vieti'a pentru centralizarea guvernului si a instituteloru supreme, acolo unde interesulu nationalu o cere.

Pentru acei ce se temu de reducerea pretiului caselor, aceasta reducere domina si la Bucuresti, din caus'a crizei, pentru care potu fi martori toti fratii Jaseni ce sunt veniti aici, si din cari afara de D-na Balsi, care a cumparatu unu palatu forte efiniu, nici unulu n'a cumparatu vre o casa, ca se se pota urca pretiulu loru.

Adeveratu ca centralizarea guvernului aduce pe unele locuri sacrificie; dar pentru aceast'a avem noi insine esemplulu celu mai stralucitu si mai generosu, ce ni'lu infatiesidia proprii nostri strabuni, chiaru la inceputulu erei Domniatului Romaniei de dincóce de Milcovu unde vedemu pe patrioticulu Banu alu Banatului Craiovei, de eterna memorie, sacrificandu chiaru autoritatea sa autocratica, si incorporandu tier'a s'a sub Domniatulu lui Bucuru Negru**).

La adversarii nostri cari ne ridicéza cu pretentii de risu, ca cea a stramutarii scólei militare la estremitatea Romaniei, se le respundemu, fratiloru, cu fapte maretie: cu intrunirea clerului sub unu patriarchu alu Romaniei; cu smulgerea lui de sub suprematia Greciloru, candu chiaru regatulu Elenu a lepadatu de la sine suprematia patriarchului grecu; cu redicarea clerului care, in locu d'a merge inaintea natiunei, si ovaesce poticninduse in urm'a ei; se formamu unu sinodu dintre cei mai luminati barbati ai clerului; se formamu scoli teologice pe o basa indestatóre, ca se nu mai avemu necesitate a cautá luminarea clerului nostru la cei streini, nu prin vorbe ci prin fapte, asi'a ca averea tieriei ce se scurge prin miulocirea acestoru venetici, spre ruinarea nostra, se devina la mat'e s'a o surginte nesecabila pentru indeplinirea pietóseloru vointie ale repositiloru ctitori, respandindu la toti fi cei intrebuintiati ai natiiei, luminile invatiaturei; caritatea si adeverulu. Acestea nu voru trage dupa sine-le nici unu casus beli. Tóte se voru face, si ferice d'Acela prin care se face; numele seu va ilustrá o pagina frumoasa in analele Romaniloru cari'lu voru binecuventá in eternitate. (Ref.)

Despre fructificarea plantei de cucurudiu. (Porumbu.) PUBLICACIUNE.

Fabricei c. r. erariali de chartia Schlöglmühle dela Gloggnitz i-a succésu nascacirea de a face chartia forte minunata din plant'a de cucurudiu si mai alesu din foile cu cari sunt invaluiti ciucalái. Totu acolo s'a aflatu si procesur'a de a tórcé si tiese firele cele lungi ale plantei de cucurudiu si de a face pane forte gustósa din materi'a cea nutritóre a acéstei plante mestecanduo cu farina comuna.

Pentruca publiculu se se pota convinge cu ochii despre rezultatele de pana acumu si despre fabricatiune. se voru face espusetiuni de produse din plante de cucurudiu mai anteiu in Vien'a in localitatile c. r. tipografii de curte si de statu si mai tardiu si in alte cetati mai mari ale monarchiei.

Separarea materiilor nutritóre ce se afla in plant'a de cucurudiu se face deocamdata in c. r. fabrica de chartia Schlöglmühle si in c. r. edificiu alu tipografiei de statu din Vien'a.

Persónele private cari voiescu se folosésca in interesulu loru propriu nascacirile indicate mai susu, suptu aparamantulu privilegiiloru imperatesci date consiliariulu aulicu cavaleru de Auer, afla la acestu domnu consiliariu cea mai promta informatiune.

Instruitiune catra DD. producatori de cucurudiu.

Spre a puté folosi cumu se cade culegerea de cucurudiu din acestu an si spre a puté capata foi de ciucalai in calitate

*) De la Cerneti la Bucuresti sunt 18 poste, si d'aici la Jasi sunt puçinu mai multe.

**) Bucuru sarbescu se dice Radu.

corespondiatóre si in catime catu se va puté de mare, e a se procede in modulu urmatoriu la culegerea cucurudiului.

Dupa ce se va cóce cucurudiu si se voru culege ciucalái séu tuleii, se se desfaca foile cu cari sunt invaluiti ei si se se intinda pe pament ori daca va fi umedu pamentul se se usce pe o asternatura acomodata, apoi se se inpachetedie in saci si se se prepare spre a se transportá la locurile euvenite. Cu catu voru fi foile mai uscate si mai grijite de putreziune cu atatu sunt si mai bune. Prin urmare e in interesulu producatoriloru ca la adunarea foiloru se aiba cea mai mare grija ca foile se sosésca la fabricatiune catu se va puté de mai curate si mai uscate*) Fiinduca foile facu numai partea cea mai mica a paiului de cucurudiu, producatoriloru le remanu anca paie destule pentru recerintiele loru economice si pretiulu celu capata pentru foi e unu venitu cu totulu curatu celu potu trage din culegerea cucurudiului. Prin urmare e de doritu ca forte multi producatori se urmeze acéstei invitari facute catra ei pentru adunarea foiloru.

Aceasta se póte astepta cu atatu mai tare cu catu ca aici e vorb'a de inaintarea unui ramu nou de industria, care dupa ce se va desvolta mai tare póte fi de insemnata mare pentru economi'a nationala a tieriei.

Vien'a in Augustu 1862.

A. Cavaleru AUER de Welsbach,

c. r. consiliariu aulicu, directoru alu tipografiei de curte si de statu, si conducatoru superioru alu fabriciei erariali de chartia Schlöglmühle.

*) Oferte in scrisu pentru prestarea ataroru foi calitative se accépta la tipografiei de statu. (Sositu in 5. Oct.)

E D I C T U.

In urma unei incuse carea s'a fostu inaintatu sub Nr. 4986 praes. 30/6 1860 la fostulu c. r. tribunalu de tienutu din Brasiovu in contra speculantulu Antonu Russu pentru platirea unei datorii de 800 fl. m. c. seu 840 fl. v. a. e. v. a. si in urma cererei incensatoriului Georg Reich, ca din caus'a absentiei incusatului, si neposeveritatei de a pertrapta, precumu si din caus'a ca nu s'a pututu erua locuinti'a lui, se se pune unu curatoru absentis, s'a determinatu diua de pertraptare pe 28. Octombre 1862 demanétia la 9 óre la judecatori'a subscrisa si s'a pusu ca curatoru pentru incusatulu D. Adv. Franz Jako.

Acésta se aduce la canoscintia incusatului Antonu Russu cu acea admonitiune, ca se informétia pe numitulu curatoru despre purtarea cuvenintiósá a. a acéstei cause, seu se si denumésca unu altu plenipotenté si selu arate pe acela judecatoriei, pentru ca ne observandu acésta numai siesi si va avea asi ascrie urmarile.

Brasiovu in 13 Septembre 1862.

3-3 Din siedinti'a magistratului cetatei si alu districtului.

Publicatiune de concursu.

La postulu de profesur'a muzice vocale, si a cantariloru basericesci pe note dupa regulele artei, cu care e impreunatu unu salariu anuale de 500 fl. v. a. si quartiru naturale cu 2 odai — in mediulocu loru calina, cu celariu si gradina de legumi. — Terminulu pentru concursu e prefiptu diu'a de 1-a Januariu 1863 st. n. — Doritorii de a concará si ocupá acestu postu voru avé de asi substerne pe terminulu mai susu indicatu recursuriln sale la Ordinariatulu metropolitanu gr. cath. alu Alb'a-Juliei pe hartia timbrata provédiute cu urmatoriele adeverintie demne de tóta credinti'a.

a) Ca sciu artea muzicei vocali, si si acelei instrumentali cu tóta recerut'a esactitate.

b) Adeverintia despre portarea s'a morale, precumu si despre cea politica — mai in urma:

c) Atestatu, de a mai fostu unde-va profesoriu de music'a vocale s'au instrumentale. —

Blasiu, 27/15. Septembre 1-62.

2-3

Ordinariatulu Metropolitanu.

De vendiare e

O gradina mare impreuna cu o casa lenga dens'a in preurbiulu de susu, dupa Inisti, suptu Nru 149. Iubitorii sunt poftiti a intrebá la Domnulu Georgie R. Leka.

Cursurile la bursa in 7. Octomvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 94 cr. v. a.
Augsburg	—	—	123 " 50 "
London	—	—	124 " — "
Imprumutulu nationalu	—	—	83 " 45 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 " 10 "
Actiile bancului	—	—	799 " — "
" creditului	—	—	223 " 20 "